

Uskut

(Silenci)



POETES & Cia
2019

Uskut (Silenci) /editor, Manuel Francesc Navarro del Alar; Josep Lluís Abad i Bueno et al.; pròleg, Amparo Panadero.--La Vall d'Uixó : Ajuntament de la Vall d'Uixó, Regidoria de Cultura, 2019.

96 p. : fot. Col. ; 21 x 21 cm.

Text (visual) : sense mediació

Poetes&Cia, 2019.

D.L. CS 998-2019

ISBN: 978-84-89383-35-7

Navarro del Alar, Manuel Francesc

Abad Bueno, Josep Lluís

Amparo Panadero

Ajuntament de la Vall d'Uixó. Regidoria de Cultura

821.134.2-1"20"

Editor: Manuel Francesc Navarro del Alar

© de les fotografies: els seus autors/es

© dels poemes: els seus autors/es

© del pròleg: Amparo Panadero

©del disseny i maquetació: Nel-lo Navarro / TRENCATIMONS Editors

Compilació de textos: Jesús Giron, Joan Badenes i Nel-lo Navarro

Compilació d'imatges: Javier Ferreres, Maria Cruces, David Lluch, Josep Tur, Josep V. Font i Nel-lo Navarro

Revisió lingüística: Josep V. Font i Ten

Dipòsit Legal: CS 998-2019

ISBN: 978-84-89383-35-7



Ajuntament de
la Vall d'Uixó

ÀREA CIUTAT
PER A LES PERSONES

Regidoria de
Cultura

Cap part d'aquesta publicació (inclosos els elements gràfics) no pot ser reproduïda, emmagatzemada o transmesa en cap mitjà, ja siga electrònic, informàtic, per fotocòpia, per registre o per altres mètodes, sense permís previ i per escrit de l'editorial.

Uskut (Silenci)



POETES&Cia
2019



Foto: Genina Eschich

El teu cor somia allò que batega en la teua ment.
Proverbi sahrauí





Foto: Teresa Castelló

Pròleg

Triba és la meua amiga, és menuda, d'ampli somriure, ulls profunds, de mans sempre en moviment que acompanyen les seues paraules, el seu entusiasme, la seua tristesa, els seus records. Va estudiar Infermeria en la Universitat de l'Havana. Eixir del campament d'Ausserd amb disset anys i tornar després de quatre o cinc anys vivint el tumult cubà va significar un fort colp de contrastos. Ha viscut diversos matrimonis, ha parit diversos fills i no permet detindre's participant en qualsevol activitat que s'organitze per a les dones sahrauís. Ha anat canviant els seus esposos per decisió pròpia. Les dones sahrauís tenen aquest i altres poders. Els campaments de Tindouf mantenen un potent matriarcat que ha anat evolucionant al ritme de la lluita per la supervivència. En la dura hamada algeriana en malviuen uns 150.000 des de fa 45 anys. És un territori aïllat, de clima àrid i sec, amb temperatures extremes, dels 50 °C a l'estiu a les gelades nocturnes de l'hivern. És una terra inhòspita amb greus problemes de subministrament elèctric i amb l'aigua potable de camions cisterna. La hamada és un desert de pedra, quan rugeix el vent arrossega infinites partícules que fereixen la pell i els ulls dels seus habitants. Cap ésser humà hauria de viure la vida d'aquesta manera i en aquest lloc.

La desídia política dels governs d'Espanya, la repressió del Marroc i el nul reconeixement internacional

Uskut

(Silenci)

del poble sahrauí com a poble sobirà i lliure ha reclòs l'esperança de milers de persones. A través de la poesia que omple aquestes pàgines, i a través de les imatges, amb *Uskut* viatgem al cor del poble sahrauí. Hi ha en les paraules d'aquest llibre una mirada neta i bella cap a un poble que precisa grans dosis d'estima i solidaritat. Aquesta publicació és una iniciativa excel·lent i necessària, cal visibilitzar al màxim la vida sahrauí. La solidaritat és un valuós recurs de supervivència. Encara sent la calor de les dones sahrauís, mares, germanes, filles, amigues... que omplen la haima mentre preparem el te, assaborint-lo tres vegades: el primer, amarg com la vida; el segon, dolç com l'amor i el tercer, suau com la mort. En aquests espais compartits aprens a estimar profundament aquest poble i a donar-li suport sempre. Un poble que camina exiliat, sense terra pròpia, aïllat i abandonat enmig de la hamada, enmig d'un silenci escruixidor, enmig del no-res.

Amparo Panadero
Setembre, 2019



POETES & Cia
2019



Alba Guzmán



Josep Lluís Abad

Sol de tots els exilis

Sol redó
que ara ens cremes
i acompanyes,
roda que ens empenys
lluny d'ací i cap enllà:
així repleguem exilis
divergents, distants, distints,
dissidents de tantes veus
properes i estranyes.
I proclamem així
els colors de les carns,
calcigades en l'eix etern
que fluctua sobre runes
de pells blanques o brunes,
d'un pols sense retorn
que fet aire, terra o pluja
esdevé el que ets:
recer de foc,
matriu de mort,
també de vida.

3 de juny de 2019



Josep V. Font



Si grates sobre el terra que trepitges,
trobaràs nítida la meua petjada.
Si escoltes el so del vent entre els arbres,
sentiràs les cançons que vaig compondre.
Si lliges amb atenció el nom de cada contrada,
descobriràs oculta la meua llengua.
Si ordenes com un trencaclosques els enderrocs,
identificaràs la nació que vas destruir.
Em dius estranger i em preguntes qui soc?
Soc aquell a qui li vas robar la terra,
aquell a qui li vas cremar la hisenda.
Soc aquell a qui li vas assassinar els pares i els avis
i li vas prendre els fills i les filles.
Soc aquell que vas perseguir amb acarnissament,
aquell a qui vas obligar a oblidar qui fou,
soc el fill de tots els exilis, el net de tots els silencis,
m'ha alletat un tigre amb l'ànsia de llibertat.
Soc l'altre, el fill de la terra, aquell el coll del qual
tingueres entre els teus ullals de llop.
Com el mar reclame allò que sé que és meu.



Vicenta Ferreres

Pertanys al desert. Ets gra d'arena.
Bressol d'humanitat, sol esplèndid
que m'encegues i em cremes.

Recolzant el cap en la teua esquena,
la ferida i els dubtes em miren de reüll,
incerts, com el somni pertorbador
o com l'aire mateix que respire.

Al desert les arrels són de gra d'arena
i els ulls es mouen sigil·losament,
per cosir el trau de l'horitzó.

Sempre vaig voler ser gra d'arena,
gra lleuger del vent. Lliure
sense fronteres, sense estendards.

Però només tu ets gra d'arena,
fortalesa que navegues la costa
cap a un futur que et pertany.





Javier Ferreres



Manuel Bellver

Encara ara

encara ara
el temps sense esborrar
els signes arrecerats
on es termena el trencament
llàgrimes
estremint la sorra

una pluja d'estels
guiant aquest poble
sobre la nit més fonda

al cor el sol més lluminós

entre el crit i el paisatge
el peu nu obri el solc
per traspasar el mur

haiyu

Albalat dels Tarongers, juny 2019



Fidel Martínez

Fràgil com ales de papallona, per no malmetre't temor tenim d'acaronar-te quan, porucs, som a la teua deu. Alè de goig, ens corprèn tant la flaire del teu cos: gesmil al si de la donzella...

Cans amb cua de palla, pèrfids fantasmes bufons dels marrans –sabates de xarol, copalta i guants–, pel llim de la cort pretenen refregar la poesia dels teus ulls. Debades: només un estel, genet del vent, fecundarà el teu cos.

Àngels tendríssims ascendiran al cel la invicta mortalla. La foscor ens vetlla els malsons. Ens enverina la sang el terror.

Mes retornaràs, fidelment escortada per les aloses amb clavells al bec i roses. De bat a bat obrirem portes, finestres i balcons. Neules t'ofereixen els nadons. Taula parada. I fonda. Al llit, vànoves de desig.



Joan Badenes

Volia alçar els ulls
de la terra abrusadora,
d'una vida amb tanta llum
que il·lumina el que més vull,
que ho calciga tot.

Volia alçar la veu
de la gent que em va pujar,
quan despertava el futur
més enllà del que més vull,
que no siga fosc.

Volia dir qui soc
entre fronteres i somnis,
sense cap recer segur
per portar el que més vull
amb mi, un llambreig d'or.

Volia tants d'antulls,
foc i fum, lluny del desert...,
però el temps tot ho consum,
què resta del que més vull
que no siga mort?





Javier Ferreres



Este exilio
es una larga estación de adobe.

Se derrama por el camino
y se abrasa.

Se arruga
entre los colmillos
de piedra bajo piedra
sin salida aparente.

El pan que antes se disputaba,
ahora se entrega a las cabras
como húmeda recompensa.

Es difícil que esta calurosa
agua contaminada
alcance toda la hilera
de garrafas y mariposas.

Mañana volverá
la cisterna,
con su reserva de iras
y antiguo catarro.

Un hombre formalizará
otra concesión
amasada de adobe
en el viejo molino de Rabuni.

Mientras, esperamos
las migajas
de una paz en desuso.



Francesc Collado

Mater amatíssima



Alba Guzmán

Era la guerra i la carn
Un sols tenia mig braç i una cama
L'altre mancava la mà i un peuet
Els trobà tots dos en una caixa de cartró
S'oïen bombes, la por, el dolor
Encara vius, amb sang, els abraçà
Ells sentiren, plegats, només un àngel
Ara són família, dos germans
i l'àngel és la mare amatíssima





Javier Ferreres



Abel Dávila Sabina

Llàgrimes de fang

La sorra esborra les paraules amb la mateixa intensitat
que la llum als ulls
i les esperances fugen de l'úter sec del desert
com si foren gotes de pluja
rebel·lant-se a les teles eternes de les haimes,
són massa nits sense resposta,
plors d'infants que naixen dins dels plors antics,
llàgrimes de fang que s'apaguen en els desitjos de llibertat,
la sorra i la pedra fent-se cor i sang d'il·lusions.

Cal que ploga dins de les vergonyes del món
—purificar-nos—

i mes enllà el color canviant de les dunes reclamant les absències.



Gemma Escrich

No hi ha refugi que no creme
quan arriba el foc i consumeix
cada esqueletxa d'esperança
i l'arena entra dins dels pous
que havien de salvar-nos.
No hi ha eixida del desert
quan un Sol salvatge ens petrifica
i quedem cecs de tot futur,
orfes refugiats sense brúixola.
Però hi ha encara la llavor tenaç
d'un fruit que ha arrelat
entre la terra inestable
que algú ha llaurat amb la convicció
d'una inexorable collita.



Alba Guzmán



Josep V. Font i Ten

Davant la tomba de la mare

Al mateix déu alçàveu les mirades:
tu, que vas ser expulsada de casa,
el malanat que la robà i l'ocupa
i el dictador per a qui som titelles;
i al mateix déu pregaria jo encara
si no m'hagués caigut dels ulls la bena
que fa acatar resignat la desfeta
fins a anul·lar tot desig de revolta.

No és cap retret, quan el rosec de l'odi
em corca el cor i el desesper em deixa
aclaparat, també m'afanye a abstraure'm
del sol brulent i la terra cremada,
i torne a ser l'infant que somiava
sobre el teu pit matern, mentre entonaves
velles cançons de platges que s'adormen
rebut el bes amorós de l'Atlàntic.



Gemma Escrich



Roser Furió

Ànimes de vent

Llrites i desencant
on la llum i la sorra
ceguen la mirada
dels cossos que voregen
dies i nits sense esperança.
Ella, morena, tímida,
acollida i estimada,
vacances i Mediterrània.

De tornada.

Maleta plena de regals,
però buida de somnis
i il·lusions.

Allí.

Els pares, germans,
germanes, una comunitat
que respira enmig dels
Murs i Polisario.
Pèssima descolonització.
Deixadesa europea.
Poble atrapat i oblidat.
Tindouf

al desert
dels
somriures

Melhfes

acolorides bressolen
el Sàhara Occidental.



Fidel Martínez

Pesant i feridora com una llosa de vidre, la llum captiva dels migdies. L'horitzó, confós i tèrbol com un miratge. L'eco esmorteït de la memòria que degota als pous del temps, el compàs trist dels dies i el corc de la desesperança. Les fronteres traçades al paper amb un llapis de sang, gruixut i vermell. La pell cremada dels vells i les passes cansades dels nens. Els murs de tanta presó, inabastables, i les figures sense rostre dels carcellers. El mar com un pressentiment i la certesa, enllà, d'una Europa acerada i freda que calla. I aquí el desert, la vida que se't rovella i aquest rosec constant a les dents i al cor, l'aspror de la sorra als ulls i l'exili, els ganivets que et llesquen l'ànima.





Rafael Sánchez

Fulles de Palmera mou el vent
i les passes se succeeixen,
una rere l'altra, sobre l'arena.
Quan arriba l'hora justa
es topen els somriures,
malgrat tot, malgrat res.
La mà vora la mà, el pit amb el pit,
l'ànima del poble roman com un cor
de lleona que batega i demana
l'aigua dels set pous que,
com un miratge, arriba dins set bombolles.
Pengen les espatles, cansades,
tot i el desig d'estirar-se
orgulloses de ser qui són.
Les grans paraules ressonen
en la ment dels més fidels
i vessen per les boques obertes.
El dia avança, amb turbulències, mentre
cadascú recrea el seu camí, eternament,
i mai no mancava l'esperança.





Josep Tur

Vivim al no-res dels punts cardinals.
La lluna plena penjada d'un miratge
il·lumina el plany del nostre poble.
Els passos angoixosos i desesperats
moren al peu de les acàcies nues.
El mur roman inalterable i amenaçador
i pertorba els somnis quasi perduts.
Els nostres silencis amagats, quasi ofegats,
viuen forts però en sendes temoroses.
Recomencem amb el llostre del matí,
ens refermem amb el capvespre.
Potser demà serà el dia.
Potser arribarà el desig transmutat en realitat.
I hi haurà un moment indefugible
en les eternitats salobres del temps;
hi haurà un pas endavant
sobre els camins certs de l'avenir;
teixirem vents amb melodies
de les muntanyes del Tiris.
Sabem amb certesa que al final del camí
trepitjarem les fulles tendres del futur
i que ens espera el rostre d'un oceà sense àncora.
Al darrere restaran les gebrades del silenci.
Els nostres ulls miraran pels ulls morts
de Sid-Ali, Hafed, Salek, Najem, El-Mougaf,
Mouloud, Sleima, El Hafd, Abdellah...





Rafael Sánchez



Or i lluna.

Sota l'impacte lúcid de la nit estelada
he fet recompte de tots els grans d'arena d'aquest immens desert.
En cadascun és escrita la història de tots els qui l'hem habitat.

Arena i llum.

Jo pertany a aquesta terra.
Pertany al seu cel, als seus colors translúcids,
a l'aigua soterrada sota dunes mutants.

Per què ens dissenyeu fronteres,
si el nostres cors reposen en l'arena,
si els nostres pits demanen aire lliure,
si els nostres ulls volen per cels oberts
i els nostres llavis besen l'horitzó?

Or. Oasi. Cel. Aigua. Terra. Llum. Lluna.

De dia em difumine davall un sol abrasidor,
de nit somie espais més enllà d'aquest espai encés.
Allà on sóc el desert m'és la pàtria,
un desig d'escapar-me'n enllà de mi mateix
i retrobar els germans vora la mar atlàntida.

Séquia. Jardí. Solitud. Companyia.

Estic empresonat
per l'amor ferotge d'aquesta terra immensa.
Lluitaré amb tot el meu amor
per la llibertat d'aquesta terra immensa.
Trencaré tots els barrots,
obriré totes les portes al món d'aquesta terra immensa.

El Ràfol de Salem, maig-juny de 2019



Alba Guzmán

Un altre dia ix el sol sobre la tela de les haimes i els terrats de llanda de les cases d'atovó. Les mosques baixen dels sostres. Maregen la vida dels refugiats sahrauís a la hamada de Tindouf. El te unifica les hores i les fa menys pesades. L'espera té forma de minut. Cada naixement ve amb un tros de fe sota el braç. Fe en un poble perdut al desert. Que menja del que els rics li donen. Que viu dels petits negocis per traure d'on no n'hi ha i dels diners que els fills envien des d'Europa. Qui tinga aquesta sort. Que té un somni fòssil des de fa més de quaranta anys. Tornar a casa. Besar la terra violada per tornar-la beneïda. Sembrar de pau la sorra dels deserts per poder contemplar com creixen els fills en llibertat. Mentre això arriba cada nit d'estiu es banyaran de llum d'estels i somriuran al visitant per obrir-li la porta de casa. La porta del cor.





Roser Font

Un tornado de petardos despertó el sueño de la noche
cuando el desierto se empezaba a creer metrópoli.

El áspero viento del norte tocó las trompetas de la guerra,
y alguien en nombre de la libertad sacudió la memoria del tiempo.

Desde entonces los días empezaron a nacer muertos,
y nuestra infancia naufragó en la turbulenta marejada del éxodo.

La cálida llovizna del amor mojó nuestros cuerpos en un lecho ajeno
y nos despertó el peso de las distancias con el corazón quebrado.





Gemma Escrich



David Lluch Almenar

Hoy, vuestra historia

Hoy, sus cuerpos son una historia olvidada.
Hoy, su sol es la luz de otros
al final del túnel de la nada.
Hoy, sus gestos son gritos invisibles, sordos,
inodoros, incoloros, indoloros e insípidos.
Hoy, sus pasos parecen gotas en la niebla,
sueños olvidados de un despertar tardío.
Hoy, sus palabras son simplemente excusa,
un sudor, una fiebre, una nada, porque
también de la nada se tejen sueños.
Hoy, sus cantos son moneda barata
para comprar nuestras conciencias.
Hoy, sus cuerpos son una historia olvidada.
Hoy, su tierra, sus cuerpos, su voz,
son una historia
fabricada de olvido.



Manel Jorge



Imma López Pavia

Mapes de sorra

He oblidat el nom dels vents,
mes no l'oreig ni les seues olors,
ni el pedregar, ni la pell seca
i esquarterada
del desert.

Somie l'ombra de les seues dunes.

– mar de sorra –

Recorde la fragilitat de l'aigua,
la seua delicadesa,
i en l'obscuritat de la nit

el titil·lar dels estels
quasi líquids.

En la distància conjure mapes de sorra
i els cristalls d'arena m'omplin els ulls
de llàgrimes i sal.





Javier Ferreres



Chejdam Mahmud Yazid

Mi madre

Y la vida sigue igual para mí y mis hermanos cuando ella nos abandonó definitivamente.

Nuestra madre hace tiempo que decidió dejarlo todo, hasta sus propios hijos. Solo su penetrante mirada la delataba que aún vivía. Sus sentimientos y su persona los aparcó al otro lado de la vida; quizás junto a su marido, que se apresuró a dejarnos.

Mi madre poco aguantó. Se quedó entre dos aguas, sin él y sin nosotros, simplemente se volvió loca. Mucha pena en muchos años, hasta que al final dejó de respirar en una noche aciaga. Gran pena sentimos sus hijos, cuando la vimos en el limbo de los incomprendidos. La llamaron urgentemente del paraíso, según oí decir a mi tía. Mis hermanos y yo empezamos a vivir ya sin su cuerpo y sin su alma.

Muchas veces nos dijo, en serio y no tan en serio, que se arrepentía de haber venido al exilio y que odiaba a la mayoría de su familia, siempre maldecía al infortunio que nos tocó vivir y de ninguna manera quería compartirlo, era más fuerte su desgano por luchar y se hibernó, temporada tras temporada.

Cuando se fue al más allá, en cuerpo y alma, se fueron con ella algunos fantasmas, se llevó el hado de los desalmados que pernoctan con la caridad de los fieles y los no tanto, y se llevó la inconsciencia de la paranoia.

Me apresuré a casarme luego, temía al desamparo. Mi vida se hizo un poco más lógica y me desarmé de algunas culpas.

Ahora soy más sensato, aunque huérfano. Mis hermanos sucumben en otras penas y otras glorias. La verdadera vida está al cruzar la esquina o al ir al mercado o, cómo no, en el paraíso celestial, a donde fue nuestra madre. Ya nos contará y le contaremos, donde quiera que nos encontremos. Espero que esa vez me reconozca.

Ella vivía porque sí, pero estaba loca, muy loca.



Javier Ferreres

Des del ventre de sa mare
nedà en univers de sorra.
Manca d'esperança i por
la llet que l'amamantà,
color d'amargura i mort
el cel que la bressolà.

Xiqueta d'ossos de llum,
ocell de veu sufocada,
sirena de desig nu,
mar de dissort i recança.

Des d'un temps que no s'acaba
va trepitjant els camins.
Bandera que busca terra,
gavina que vol fer niu.
Vents d'injustícia i violència
l'acompanyen dia i nit.

Xiqueta d'ossos de llum
i mans plenes d'incertesa,
sirena de desig nu,
mar de dissort i recança.





Mercè Font

No tornaré mai més a casa,
la pàtria de l'exili: l'esperança perduda.
Us deixе la memòria cridant dins d'una gàbia,
el pot amb escaiola, llavor de naps i raveníssia.

Pengeu-la de les dunes quan cante cap a fora.





María José Folch



Isabel Marín

Sàhara i lluna

La lluna besa l'arena.
Té els llavis esquarterats
i ressecs. No ha trobat aigua.
Per sort, té poca set.
També és cert que menja poc.
Porta un turbant. L'estalvia
del fred i de la calor.
Sap que al Sàhara l'esperen
i es cola allà on pot. I sorieja...
Sohaila ha anat a l'escola.
Ha après. Vol. Ja dorm.
Ahmed ha fet cinc maons. L'aigua mana.
No dorm. Li pesa el desert,
els drets enreixats, l'oblit dels caps sense cor...
i el seu fill és neguitós:
Mare, tinc fam. Espero
que demà vinga un camió.
Dorm, estimat, que la lluna
avui ens trau de la foscor.



Rafael Sánchez



Pasqual Mas

Amb el passat per davant

Deixa enrere una felicitat que esclata com un plat de duralex,
estrelles a tot arreu, com la nit al Sàhara.
De camí, somnia amb les llàgrimes rialleres de les fulles recent plogudes.
Al davant, però, un horitzó sense cantons ni sorpreses s'obre com una gola d'espart,
seca és ja la vida que li han arrancat.
I cau l'oli roent del sol amb una suor de mercuri que tot ho endenya
i eixuga els passos cansats
i fugitius.

Deixa enrere
la casa abandonada,
la terra que l'avi va passar al pare...
eines sense mans,
retrats sense memòria,
televisors sense ulls,
gossos sense bicicletes,
jocs sense rialles...
L'exili és un camí d'arena que s'engoleix els passos assedegats del futur.

I camina,
amb el passat per davant,
sense saber on construirà la biblioteca per a esperar la fi del món.



Rafael Sánchez



Josep Micó Conejero

Dunes alliberades

hi va haver el plom dels setanta,
la silueta fosa de Bassiri
i la perfídia de l'abandó,

i el *siroco* no n'ha esborrat la memòria.
—al confí de l'oblit,
terra davall les lones,
trencadissa esperança—

remolins follets de sang pasten,
a les hamades,
la fortalesa de la tova.
creix la possessió del blau
a la haima, llavor de parpella que s'obre
a la marinada que empenta l'alba.

la rabosa vigila les febleses dels murs
i el deix berber del hassaní
pentina les dunes alliberades
que s'abeuraran com una proa a la mar.



Josep Tur

Los niños ya no echan barquichuelas de madera
para soñar el mar porque es de noche.
Y el agua dejó de correr saciada de voces
por la acequia bermeja.
Las fuentes de las palabras se llagan
de las semillas del desierto,
pero el mundo se dilata
en el corazón de la hassanía,
ahíto de latidos y gritos
por un mañana henchido de pozos
en donde manan las aguas de sus sueños.



Tag Mohamed Lamine



Mónica Mira

Terra i aigua

Terra i aigua modelades amb la parsimònia de l'absència del temps. Blocs fets de resignació, de solitud i silenci. El silenci que clama enmig d'un món que no forma part del nostre món. Blocs que només són terra i aigua, que ho són tot. Són testimoni, crit i denúncia, lletania llunyana, missatge ofegat que no escolta qui ha d'escoltar, perdut en eixe buit immens que imposa l'exili sentenciat pels qui deixen passar com millor arma de destrucció.

Mire el sostre nu i pense en les històries inacabades i les condemnades a no acabar mai malgrat que ja no contenen res de nou, resumides en ombres difuminades que ens supliquen atenció. Però és que ho demanen en veu tan baixa, tan dèbil, tan sorda... com sonen les veus que ningú atén.

Només unes hores separen la seua vida de la meua. Una vida que val el pes de qui ets, on vius, d'on vens i on vas; enfront d'eixes vides sense destí en mans de la infàmia estratègica, geopolítica, avara i institucionalment acceptada.

M'angoixa saber que no tenen res més a les seues mans que eixe oblit construït amb una esperança provisional ja fossilitzada. Una angúnia que es quedarà a l'equipatge amb la connivència de mirades facturades a les fronteres i cors que no senten.

Mentre una sola persona estiga atrapada en eixe parèntesi permanent que esborra la seua humanitat, a poc a poc, perquè no ens n'assabentem, les consciències només seran terra i aigua desfent-se a les nostres mans.



Josep Tur

El test arruixat per un sol gran.
Mires el mirall
mentre del miratge destries
la mà que pentina les dunes,
l'estrany ajusta el rostre als rajos
furtívols d'uns ulls d'ametla
obrint i tancant la rosa de Jericó
com el batec de la mà
o el salt del gat de l'arena.
I somrius,
somrius l'etern genet de semàfor
o la cornamenta de l'addax en cap estrany
i somrius en la hassania despentinada
en les aigües del miratge,
pedra o alacrà a les peüngles
d'un dromedari sense gest.
Et rentes el rostre amb el tall esmolat
d'un wadi que t'ha semblat veure
fluint per la llàgrima del refugi
que fuig per les roses negres del llostre.
I somrius mentre tot ho pentines
i saps que som rius camí de la
mar mur mort.

febrer de 2019





Javier Ferreres



Josep Montagut

Sàhara

Des d'aquest malson
que m'acompanya cada dia,
no arribe a veure't, enyorada Al-Aiun.

Somnie que em penetra l'olor de sal,
com si fora a la riba de la inabastable mar.
Però baix la planta dels peus,
el gris de l'arena brilla,
i em demana, demane, llibertat.

Recorde, recorde,
a ma mare i sa cuina,
sorolls de ganivets, tisores i perols,
el menjar de la casa amb un gust,
quasi oblidat.

El que sent és el silenci
que estableixen els murs.
Potser que me muira sense besar-te,
terra meua?...
Potser... Però un dia serà que
el bes vindrà, i de la meua essència,
a algú els ulls li brillaran.

19-5-2019





Javier Ferreres



Alfons Navarret

Nòmades

no cal mirar
enrere
per a què
si l'aire t'agrana
les passes
i al moment no saps
si ahir avançares
si continues existint

les passes són això
l'eteri
com respirar
i després cap rastre

mes per algun motiu
continues contenint
l'esperança
que al teu darrere
hi haja alguna cosa

no el buit
no aquest traçat d'arena
gairebé inabastable.





Conxa Llombart



Nel·lo Navarro

Sidati Saïd

No hem pogut clissar la badia d'insondables misteris
que dorm al si dels teus ulls sahrauís,
ni ens ha arribat la remor càlida de la hassania i el vent terral.

Moguda per desconeguts vaivens,
la troca de les paraules nostres
no s'ha perdut al bell mig de la llum del teu iris de jaspi,
tal com es perden les libèl·lules
en travessar agosarades les fogueres del jorn
per l'erma sintaxi de Uadi Igargar.

No ens hem pogut omplir ni les mans ni el llavis amb els didals d'aigua
cristal·lina que abans pouàvem del teu somriure,
ni hem pogut fer càbales a repel dels enigmes que basteixen en l'aire
els gestos de les teues mans:
ja saps, Sidati Saïd,
eixes mans que amaguen ostatges de sorra brulent entre els dits,
les mateixes mans que volen com coloms d'ivori
pel laberint indesxifrable que dona forma
a l'ànima tel·lúrica del Gran Erg
i que,
des que arribares per primera volta,
ens han marcat amb ditades d'estima les aletes del cor.



Teresa Castelló



Paco Nebot i Diago

Una nova esperança

Assegut al brancal ple de pols,
recolzat en l'envellida porta
amb el pensament llunyà
i la mirada humitejada
per llàgrimes que entelen,
els seus esgotats ulls
volen trobar llocs coneguts.

Recorda temps passats
de la seua enyorada llar
vivint amb la satisfacció
del quefer diari que l'omplia.

Ara ací marginat i oblidat
en una terra estranya
que no sent com a pròpia,
lluny de casa i dels seus,
malviu amb l'esperança
de retrobar algun dia
el caliu de les seues arrels
i la identitat perduda.

26-3-2019



Josep Tur

Arcàdia, primaveres i arabescos,
llunes desguarnides de vells emirats.
Tendes encerclades en rics cels daurats,
cases rodejades de pobres frescos.

Els pagans, que són vius cancellerescos,
no us vestiran sants malaventurats,
mentre arquitectes prou benaventurats
a l'ONU us vendran com grans platerescos.

A Tindouf aprenguérem a ser germans
en la incertesa d'un present breu i etern,
que crida entre atzucacs i jocs quotidians.

Els sorolls de marxes traïdes pesen,
les parets són cançons on no cantàrem
i les bales dels sud a l'Urbs no cessen.





Josep Tur

No és la nostàlgia, no, allò que et fa
tancar els ulls i dibuixar un món,
sinó un desig de terra i una fe
nodrida del confinament estant.
Com aquell que no se sap avenir
del temps passat, no sents cap melangia
per la destrucció d'un patrimoni,
però sí una ràbia continguda
i una certa tristesa en comprovar
tot aquest espoli i tant de pillatge.
Prens comiat d'un ahir consumat,
i ara saps a la fi que qui és proscrit
de la pàtria prosciu una estima
i sobretot una forma de vida.



Fidel Martínez



Joan Francesc Peris

Records de Tindouf

Quan un caramel és plaer
i una llapissera el món,

quan un ou és per a tres
i les cabres mengen cartró,

quan amb l'aigua se sap com fer
el te amb tots els sabors,

quan només et sobra el temps
per enyorar el retorn,

quan just al mig del desert
t'han abandonat les nacions,

quan en són molts aquells
que pateixen dura presó,

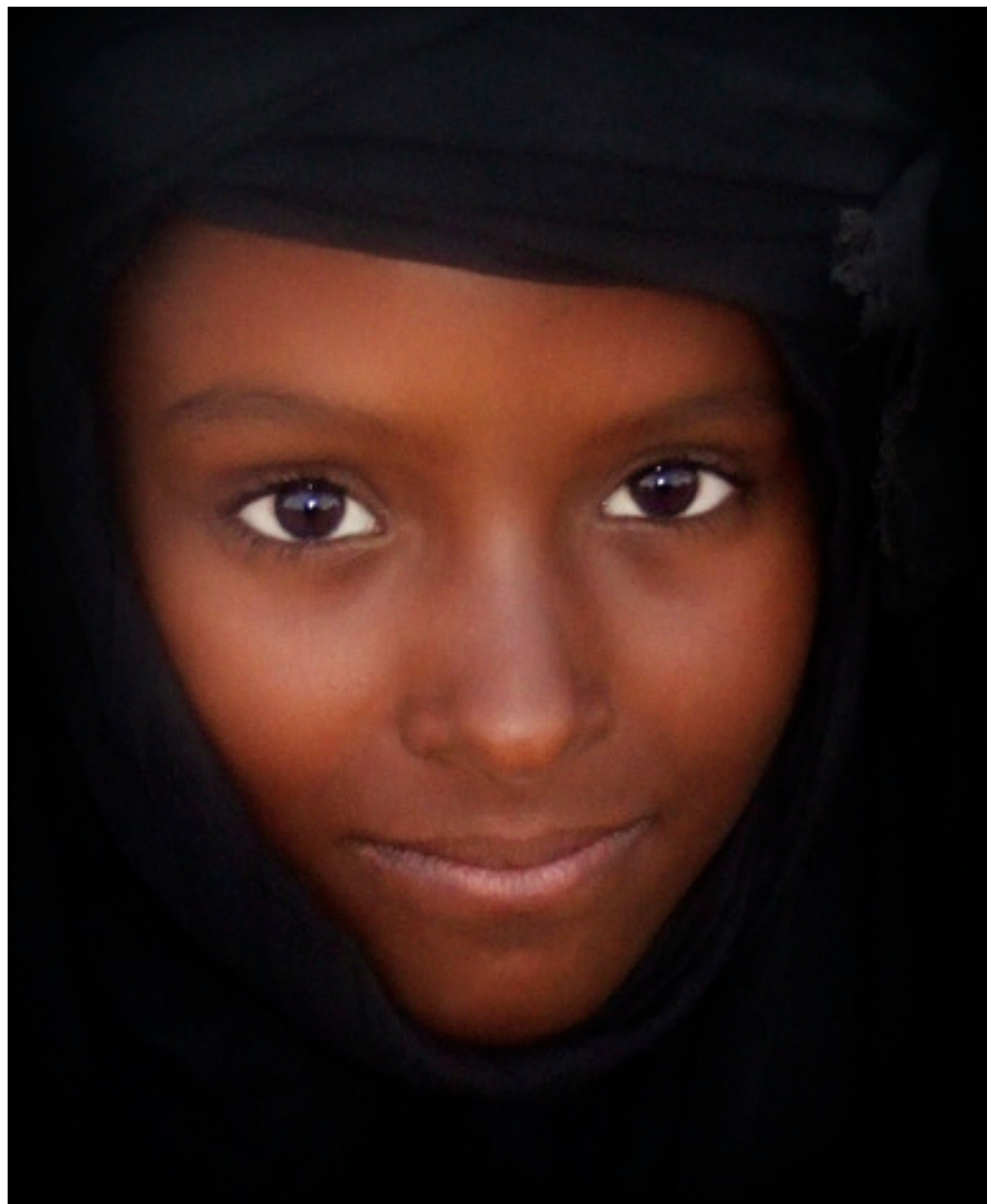
quan ja són adults els xiquets
que no han conegut altre lloc,

semblen un miracle eixos ulls,
lluents com el cel protector,

que ploren davant del mur
de silenci, vergonya i mort.

A Conxa

Gandia, 13 de febrer de 2019



Joan Badenes



Pura Peris Garcia

Salm

L'esperança mor a la gèlida mirada d'un infant,
infant ancià que arrossega un càstig injustificat,

néixer sense permís en lloc maleït, a hora maleïda,
on els fonaments de mil crits ofegats reclamen justícia.

Revestida per cadenes de vels que fan malbé l'ànima
una xiqueta somia amb el sabor d'aigua a la gola,

xiqueta anciana de veu negada pel pols de la sorra
mentre el seu sexe mor sense haver nascut al bat del desig.

Però el món va néixer sord, cec i mut a les seues pregàries
i les caravanes de fam segueixen teixint el demà.

Entre fardells tèxtils dues xiquetes roden sobre un fil
xiquetes ancianes cosint anhel setià a una falda,

les estrelles rutilants broden el sostre que les empara
el dur sol acarona els ossos romputs per la indiferència.

Perdudes en la mar asfixiant de sorra sufocant
la vida i la mort giravolten entre banderes i guerres

vida i mort ancianes enforquillades per la nequícia
aclaparades davant tanta humanitat esbocinada.

Però el món va néixer sord, cec i mut a les seves pregàries
I les caravanes de fam segueixen teixint el demà.

l'Elia, Camp de Túria. 3 de maig de 2019



Josep V. Font



Josep Porcar

Tenghach *

Rodó com un ou d'escurçó, el sol
brusent de la posta escata llum
a la pell estriada de les dunes.
Al fons ancestral de la polseguera,
rere el molló de la florida argània
del campament, Nisha arrossega
els peus i traça, amb compàs rítmic,
un cercle perfecte com un oasi
al voltant del seu germanet, ajupit
a la gatzoneta enmig del desert.

Guardiana d'un rellotge d'arena
massa lent per a vides massa curtes,
els altres nens circumval·len rapaços
la volàtil frontera de qui ha de córrer
sense alè, com un vent molt petit,
entre diàspora, èxode i exili.

Nisha no hi juga: s'esgargamella.
Silenci a crits enmig del setge.
Agafa fort de la mà el seu germà
i marxa, polseguera endins.
Digues, món: tan oberts i rodons,
són tots de sorra els ulls del destí?

Abril de 2019

** En el Tenghach, joc tradicional sahraui, es traça un cercle a l'arena, enmig del qual, ajupit, se situa un jugador mentre un altre, sense eixir-se'n, li fa de guardià: ha d'evitar que els jugadors circumdants hi entren i colpegen l'ajupit. Canvien els papers quan el guardià toca qualsevol dels atacants.*



Javier Ferreres

La veu de les dunes,
estrelles remotes,
la nit esguitada de fum.
Enyorança de casa nostra,
vostra, de tots.

Ací és l'esperança,
la mà si em somrius.
Travessem el temps,
convoquem les onades,
salpen els vaixells.
La parla, una llengua que sap dir
tots els racons de l'estima.

Potser no tornem mai més
allà on tot començava.
Batega la fosca
pels indrets clandestins.





Alba Guzmán



Enric Sanç

Tanezroft Tutrimt

per una mica d'or en pols
i la resiliència de color vermell
en un cant impossible

mil nou-cents setanta-sis
en pous de set propers a l'oblit

mirar-la sense esglai
la terra de ningú
una nit d'insomni

després ve l'exili interior
i l'absència per fer visible l'invisible

distintes esperances mateixos perdedors
estudiants treballadors soldats

en petits ulls de vidre
crits d'alliberament sol de sols
l'arena amb el vent al rostre

perduts entre el desert somriures
de cartró nus com full en blanc

i en ells ressonarà
però la paraula
que els recorda en silenci

València, 2019.



Josep Tur

Són massa dies



Javier Ferreres

Són massa dies

escrivint el llarg
l·listat del clamor
dels afligits.
Ja ni reconeixes
la lletra primera
i el que és més greu
la llum dels seus rostres.
Un exèrcit de pols
agenollat sobre la sorra
del desert
que espera la clemència
dels vençuts,
dels humiliats.





Marta Vilardaga

Jamsīn*

Capgirem brúixoles i mapes,
anhelem el rec de l'aigua,
conrear a la sorra cales,
horts i camins de tornada.

Erm de terra, rius i muntanyes,
torba el jamsīn el cel despoblat,
ajaça a solcs vida i mort
on esbufega la llum de l'alba.

Demà, demà la llavor,
la saó, els astres
exhalaran esperança.

La dels vents? La del desert?
Quina rosa refugiar
a la haima?

*Vent local polsegós, sec i càlid que bufa al
nord d'Àfrica i a la península Aràbiga.



Alba Guzmán





Foto: Josep Tur

*Dels pobles emanen els miracles
i de les nits fosques neix la llibertat.*
Ahmedu uld Abdelkader



U Skut (Silenci)

Aquest llibre s'acabà de compondre la
vespra del dia 9 d'octubre del 2019
a la seu de TRENCATIMONS Editors
de la Vall d'Uixó.



POETES&Cia
2019

Alba Guzmán, Teresa Castelló, Gemma Escrich, Vicenta Ferres, Conxa Llobart, Mercè Font, Roser Font, Maria José Folch, Amparo Panadero, Rafael Sánchez, Fidel Martínez, Joan Badenes, Tag Mohamed Lamine, Marta Vilardaga, Josep Tur, Enric Sanç, M. Carmen Sáez, Josep Porcar, Pura Peris, Joan Francesc Peris, Vicent Penya, Josep Lluís Notari, Juan Antonio Millón, Paco Nebot, Nel·lo Navarro, Alfons Navarret, Josepa Montagut, Francesc Mompó, Mónica Mira, Josep Micó, Pasqual Mas, Isabel Marín, Eduard Marco, Imma Màñez, Chejdam Mahmud, Imma López, David Lluch, Lualì Lahsen, Manel Jorge, Manel Joan, Salvador Jàfer, Jesús Giron, Magdalena Gelabert, Ricard Garcia, Roser Furió, Josep V. Font, Alba Fluixà, Abel Dávila, Francesc Collado, Liman Boicha, Romà Bernad, Maurici Belmonte, Manuel Bellver, Carme Arnau, Manel Alonso, Josep Lluís Abad.



POETES & Cia
2019



Ajuntament de
la Vall d'Uixó

ÀREA CIUTAT
PER A LES PERSONES

Regidoria de
Cultura

